

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Податкова політика та податкове регулювання

(назва навчальної дисципліни)

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до проведення підсумкового контролю
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії
зі спеціальності 071 "Облік і оподаткування"

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою оподаткування, протокол №8 від 10.03.2016 року

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Підсумковий контроль успішності навчання здобувачів з дисципліни "Податкова політика та податкове регулювання" та рівня сформованості у них компетентностей, які підтримуються даною навчальною дисципліною проводиться у формі семестрового екзамену відповідно до графіку навчального процесу спеціальності.

Семестровий екзамен – форма оцінки підсумкового засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Завданням екзамену є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння здобувачем компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами.

Семестровий екзамен охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей. Типовий приклад екзаменаційного білету наведено у розділі «Завдання для підсумкового контролю успішності навчання».

Кожен екзаменаційний білет складається з п'яти завдань, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки здобувача і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає два стереотипних, два діагностичних та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Здобувач отримує право на виконання завдань підсумкового контролю (допуск до екзамену), якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі досягла 35 балів.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

2.1. Зразок екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця **Форма № Н-5.05**

Освітній рівень доктор філософії

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Навчальна дисципліна «Податкова політика та податкове регулювання»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (стереотипне). Знайдіть в Розділі V Податкового кодексу України «Податок на додану вартість» інструменти податкового регулювання, що спрямовані на регулювання інвестицій. За кожним інструментом визначте механізм їх дії.

Завдання 2 (стереотипне). Визначте, в яких країнах світу та в який період їх розвитку, застосовувався регулюючий тип податкової політики. Обґрунтуйте необхідність та результативність його застосування. Якій моделі податкової політики він притаманний?

Завдання 3 (діагностичне). Обґрунтуйте, які наслідки матиме застосування методу «за першою з подій» при обчисленні ПДВ та методу нарахувань при обчисленні податку на прибуток підприємств, передбачене Податковим кодексом України.

Завдання 4 (діагностичне). Спробуйте співвіднести цілі державної і корпоративної податкової політики між собою. Чи корелюються вони? Чому так або ні.

Завдання 5 (євристичне). Податковим кодексом України передбачено впровадження туристичного збору (місцевий збір).

Платниками збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, на якій діє рішення сільської, селищної та міської ради про встановлення туристичного збору, та отримують (споживають) послуги з тимчасового проживання (ночівлі) із зобов'язанням залишити місце перебування в зазначений строк.

Платниками збору не можуть бути особи, які:

- а) постійно проживають, у тому числі на умовах договорів найму, у селі, селищі або місті, радами яких встановлено такий збір;
- б) особи, які прибули у відрядження;
- в) інваліди, діти-інваліди та особи, що супроводжують інвалідів I групи або дітей-інвалідів (не більше одного супроводжуючого);
- г) ветерани війни;
- г) учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;
- д) особи, які прибули за путівками (курсівками) на лікування, оздоровлення, реабілітацію до лікувально-профілактичних, фізкультурно-оздоровчих та санаторно-курортних закладів, що мають ліцензію на медичну практику та акредитацію Міністерства охорони здоров'я України
- е) діти віком до 18 років;
- є) дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади.

Ставка встановлюється у розмірі від 0,5 до 1 відсотка до бази справляння збору.

Базою справляння є вартість усього періоду проживання (ночівлі) в місцях, визначених наступним абзацем, за вирахуванням податку на додану вартість. До вартості проживання не включаються витрати на харчування чи побутові послуги (прання, чистка, лагодження та прасування одягу, взуття чи білизни), телефонні рахунки, оформлення закордонних паспортів, дозволів на в'їзд (віз), обов'язкове страхування, витрати на усний та письмовий переклади, інші документально оформлені витрати, пов'язані з правилами в'їзду.

Згідно з рішенням сільської, селищної та міської ради справляння збору може здійснюватися такими податковими агентами:

- а) адміністраціями готелів, кемпінгів, мотелів, гуртожитків для приїжджих та іншими закладами готельного типу, санаторно-курортними закладами;
- б) квартирно-посередницькими організаціями, які направляють неорганізованих осіб на поселення у будинки (квартири), що належать фізичним особам на праві власності або на праві користування за договором найму;
- в) юридичними особами або фізичними особами-підприємцями, які уповноважуються сільською, селищною або міською радою справляти збір на умовах договору, укладеного з відповідною радою.

Податкові агенти справляють збір під час надання послуг, пов'язаних з тимчасовим проживанням (ночівлею), і зазначають суму сплаченого збору окремим рядком у рахунку (квитанції) на проживання.

Сума туристичного збору, обчислена відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал, сплачується у строки, визначені для квартального звітного (податкового) періоду.

Податковий агент, який має підрозділ без статусу юридичної особи, що надає послуги з тимчасового проживання (ночівлі) не за місцем реєстрації такого податкового агента, зобов'язаний зареєструвати такий підрозділ як податкового агента туристичного збору в органі державної податкової служби за місцезнаходженням підрозділу.

Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу.

Визначте, які соціально-економічні результати на мікро- та макрорівні може мати це рішення. Проаналізуйте механізм впливу цього регуляторного заходу на відповідні соціальні та економічні процеси.

Затверджено на засіданні
кафедри оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця.
Протокол №8 від "10" березня 2016 р.

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____
(підпис) (підпис)

2.2. Перелік завдань для підсумкового контролю

Завдання 1.

Визначте сутність податкової дискреційної й податкової недискреційної політики та надайте характеристику інструментів їх реалізації.

Завдання 2.

Дайте відповідь на питання: які з принципів податкової політики в Україні реалізовані не в повній мірі? В чому це проявляється? Надайте рекомендації до усунення вказаних Вами недоліків.

Завдання 3.

Знайдіть в Розділі V Податкового кодексу України «Податок на додану вартість» ті інструменти податкової політики, що мають соціальну спрямованість, визначте механізм їх дії.

Завдання 4.

Порівняйте комплекси заходів антикризової політики щодо прямого оподаткування в Україні та країнах ЄС в період світової фінансово-економічної кризи.

Завдання 5.

Верховною радою України зареєстрований законопроект щодо зниження ставки податку на доходи фізичних осіб з 15% та 20% до 10%. Визначте, які соціально-економічні результати щодо подолання економічної кризи на мікро-

та макрорівні може мати ухвалення даного законопроекту. Проаналізуйте механізм впливу цього регуляторного заходу на відповідні соціальні та економічні процеси.

Завдання 6.

Наведіть приклади застосування інструментів антициклічної дискреційної політики в вітчизняній практиці.

Завдання 7.

Визначте особливості застосування інструментів податкової політики в період економічних криз в країнах світу. Наведіть приклади.

Завдання 8.

Знайдіть в Розділі VI Податкового кодексу України «Податок на доходи фізичних осіб» ті інструменти податкової політики, що мають антикризову спрямованість, визначте механізм їх дії.

Завдання 9.

Визначте, які можливі наслідки матиме заборона добровільної реєстрації платників ПДВ на мікро- та макроекономічному рівні.

Завдання 10.

Податковим кодексом України (Розділ XX. «Перехідні положення», підрозділ 4 «Особливості справляння податку на прибуток підприємств») передбачені податкові канікули для малих підприємств.

На період до 1 січня 2016 року застосовується ставка 0 відсотків для платників податку на прибуток, у яких чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за даними фінансової звітності, за останній річний звітний період не перевищує трьох мільйонів гривень та нарахованої за кожний місяць звітного періоду заробітної плати (доходу) працівників, які перебувають з платником податку у трудових відносинах, є не меншим, ніж дві мінімальні заробітні плати, розмір якої встановлено законом, та які відповідають одному із таких критеріїв:

- а) утворені в установленому законом порядку після 1 квітня 2011 року;
- б) діючі, у яких протягом трьох послідовних попередніх років (або протягом усіх попередніх періодів, якщо з моменту їх утворення пройшло менше трьох років), щорічний обсяг доходів задекларовано в сумі, що не

перевищує 3 мільйонів гривень, та у яких середньооблікова кількість працівників протягом цього періоду не перевищувала 20 осіб;

в) які були зареєстровані платниками єдиного податку в установленому законодавством порядку в період до набрання чинності цим Кодексом та у яких за останній календарний рік обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) становив до 1 мільйона гривень та середньооблікова кількість працівників становила до 50 осіб.

При цьому, якщо платники податку, які застосовують норми цього пункту, у будь-якому звітному періоді досягли показників щодо отриманого доходу, середньооблікової чисельності або середньої заробітної плати працівників, з яких хоча б один не відповідає критеріям, зазначеним у цьому пункті, то такі платники податку зобов'язані оподаткувати прибуток, отриманий у такому звітному періоді, за ставкою, встановленою пунктом 136.1 статті 136 цього Кодексу.

Дія цього пункту не поширюється на суб'єктів господарювання, які:

1) утворені в період після набрання чинності цим Кодексом шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення), приватизації та корпоратизації;

2) здійснюють:

2.1) діяльність у сфері розваг, визначену в підпункті 14.1.46 пункту 14.1 статті 14 розділу I;

2.2) виробництво, оптовий продаж, експорт, імпорт підакцизних товарів; та ін.

Платники податку, зазначені у підпунктах "а", "б", "в" цього пункту, які здійснюють нарахування та виплату дивідендів своїм акціонерам (власникам), нараховують та вносять до бюджету авансовий внесок із податку в порядку, встановленому пунктом 57.11 статті 57 цього Кодексу, та сплачують податок на прибуток за ставкою, встановленою пунктом 136.1 статті 136 цього Кодексу, за звітний податковий період, у якому здійснювалося нарахування та виплата дивідендів.

Визначте, які соціально-економічні результати на мікро- та макрорівні має ця норма. Проаналізуйте механізм впливу цього регуляторного заходу на відповідні соціальні та економічні процеси.

Завдання 11.

Які податкові регулятори на Вашу думку доцільно використовувати більш активно в період економічного спаду. Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 12.

Сформулюйте переваги та недоліки українського варіанту альтернативного оподаткування як системного інструменту податкового регулювання.

Завдання 13.

Знайдіть в Розділі III Податкового кодексу України «Податок на прибуток підприємств» ті інструменти податкової політики, що мають соціальну спрямованість. За кожним інструментом визначте механізм їх дії.

Завдання 14.

У податковій системі України існують пільги та інші інструменти податкового регулювання, прямо або опосередковано спрямовані на стимулювання інноваційної діяльності. Наведіть їх, проаналізуйте механізм дії.

Завдання 15.

Розділом XII «Податок на майно» статтею 266 «Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки» п. 266.2 пп. 266.2.2. передбачено, що не є об'єктом оподаткування: об'єкти нежитлової нерухомості, які використовуються суб'єктами господарювання малого та середнього бізнесу, що провадять свою діяльність в малих архітектурних формах та на ринках; будівлі промисловості, зокрема виробничі корпуси, цехи, складські приміщення промислових підприємств; будівлі, споруди сільськогосподарських товаровиробників, призначені для використання безпосередньо у сільськогосподарській діяльності.

Визначте, які соціально-економічні результати на мікро- та макрорівні має ця норма. Проаналізуйте механізм впливу цього регуляторного заходу на відповідні соціальні та економічні процеси.

Завдання 16.

Охарактеризуйте методи державного регулювання економіки. Визначте роль оподаткування серед економічних методів регулювання економіки.

Завдання 17.

Дайте відповідь на питання: які групи податкових пільг представлені більшою мірою в вітчизняній практиці? Обґрунтуйте причини їх широкого застосування.

Завдання 18.

Знайдіть в Розділі III Податкового кодексу України «Податок на прибуток підприємств» ті інструменти податкової політики, що підтримують певні види економічної діяльності (мають галузеву спрямованість). За кожним інструментом визначте механізм дії.

Завдання 19.

Наведіть переваги і недоліки податкових канікул. Обґрунтуйте чи може бути доцільним використання даної пільги для стимулювання інновацій і як мають бути встановлені параметри застосування цієї пільги для мінімізації негативних її проявів?

Завдання 20.

У розділі XIV «Спеціальні податкові режими» глава 1 «Спрощена система оподаткування, обліку та звітності» вказано, що спрощена система оподаткування, обліку та звітності - особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених цією главою, з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Визначте, які соціально-економічні результати на мікро- та макрорівні має це рішення. Проаналізуйте механізм впливу цього регуляторного заходу на відповідні соціальні та економічні процеси.

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Мінімально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 25.

Максимально можлива кількість балів, які здобувач може отримати за результатами проведення підсумкового контролю – 40.

Виконання кожного завдання підсумкового контролю успішності здобувача оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Підсумкова оцінка за екзамен з навчальної дисципліни «Податкова політика та податкове регулювання» розраховується за формулою:

$$S = Z1 + Z2 + Z3 + Z4 + Z5,$$

де S – підсумковий максимальний бал, який здобувач може отримати за успішне виконання усіх завдань підсумкового контролю ($S=40$);

$Z1$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 1 підсумкового контролю ($Z1=5$);

$Z2$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 2 підсумкового контролю ($Z2=5$);

$Z3$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 3 підсумкового контролю ($Z3=8$).

$Z4$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 4 підсумкового контролю ($Z4=8$).

$Z5$ – максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати за виконання завдання 5 підсумкового контролю ($Z5=14$).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій : навч. посібн. / під редакцією д-ра екон. наук, проф. Ю. Б. Іванова, д-ра екон. наук, проф. Майбурова І. А. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 492 с.

2. Соціальні аспекти податкової політики : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, О. В. Грачов та ін. ; за заг. ред. екон. наук, професора Іванова Ю. Б. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 304 с. (Укр. мов.)

3. Налоговые льготы. Теория и практика применения: монография / под ред. И.А. Майбурова, Ю. Б. Иванова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2014. – 487 с.

4. Проблеми розвитку податкової політики та оподаткування : монографія / За заг. ред. проф. Ю. Б. Іванова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 448 с.

5. Податкове регулювання соціального розвитку: світовий досвід та тенденції в Україні : монографія / Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, О. В. Грачов та ін. ; за заг. ред. Ю. Б. Іванова. – Х. : ФОП Александрова К. М.; ВД "ІНЖЕК", 2012. – 496 с.

4.2. Додаткова

1. Уклонение от уплаты налогов. Проблемы и решения : монография для магистрантов / [под ред. И. А. Майбурова, А. П. Киреенко, Ю. Б. Иванова]. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2013. – 383 с.

2. Экономика налоговых реформ : монография / под ред. И. А. Майбурова, Ю. Б. Иванова, Л. Л. Тарангул. – К.: Алерта, 2013. – 426 с.

3. Бюджетная поддержка и налоговое стимулирование национальной экономики Украины: монография / под. ред. Л. Л. Тарангул. – Ирпень; К. : Феникс, 2012. – 532 с.